

GENTSE MEMORIEDAGEN: 15-16-17-18-19 AUGUSTUS

15 Augustus 1715

Theresia Crombeen sticht in haar huis in de St-Pietersnieuwstraat een armen-school.

Het onderwijs werd er verstrekt door onderwijzeressen die “een manier van leven” volgden. Deze orde was de enige die tijdens het Frans Bestuur niet verontrust werd.

In 1883 werd de school in de St-Pietersnieuwstraat gesloten en in 1888 werden nieuwe gebouwen betrokken in de Leeuwstraat.

15 Augustus 1777

Dood van Jean-Jacques Philippe Vilain XIII

Hij werd te Aalst geboren in 1712.

Na studies aan het Jezuïetencollege te Aalst ging hij naar de Universiteit van Leuven waar hij in 1733 het licentiaat behaalde in het Kerkelijk en Burgerlijk Recht.

In 1743 kocht hij het burgemeesterschap van Aalst. In 1751 bood hij zijn ontslag aan en verhuisde hij naar Gent.

Hij maakte een hervormingsplan voor de Staten van Vlaanderen dat goedgekeurd werd in 1754. Hij werd er de Voorzitter van in 1755 en zou dit blijven tot aan zijn dood in 1777 .

Hij was hier Voorschepen van de Keure (wat zo veel is als onze huidige burgemeesters) van 1755 tot 1777.

Hij schreef een 250-bladzijden tellend boek “Réflexions sur les finances de la Flandre”. In Wenen werd hij “l’âme de l’administration de la Flandre” genoemd.

Hij lag aan de basis van de oprichting van het Rasphuis op de Coupure. De principes ervan zijn te vinden in zijn werk “Mémoire sur les moyens de corriger les malfaiteurs et les fainéants à leur propre avantage et de les rendre utiles à l’état.”

Hij hervormde grondig de werking van het Schepencollege waarbij iedere schepen een welbepaalde functie toegewezen kreeg.

In 1758 verleende Maria-Theresia hem de titel van Burggraaf.

In 1774 werd hij Hoogbaljuw van Gent en baljuw van den Oudburg. Hij was de enige die de onverenigbare functies van Hoogbaljuw en Voorschepen vervulde.

Hij stierf op zijn buitengoed in Wetteren van het “vliegend flerecijn”.

Voor zijn portret, zie “Ghendtsche Tydinghen” - 1997 - N° 3 - p.131

15 Augustus 1836

3.500 genodigden wonen de plechtige opening bij van het Casino op de Coupure, terwijl duizenden Gentenaars zich aan den overkant van het kanaal verdringen om het vuurwerk te bewonderen en het concert te beluisteren.

“De Gazette van Gend” schreef: “Het concert, om zeven uren en half begonnen, is ingevolge de programme uitgevoerd, en het mosaïk van oude volksgezangen heeft vooral de aandacht der dilettanti, zoo binnen als buyten den Casino geplaetst, verdiend.”

Zie ook “Ghendtsche Tydinghen” - 2002 - N° 6 - pp.364-365

15 Augustus 1846

Het marmeren Mariabeeld (O.L.V.van Vlaanderen)dat Mme d’Hane-Steenhuysse heeft laten maken, wordt in de Jezüietenkerk in de Bestormstraat ter verering der gelovigen gesteld.

15 Augustus 1847

Inhuldiging van het Land van Waasstation. (Statie van den Waeschen IJzerenweg).

Men had evenwel uit het oog verloren dat het station buiten de omheining van de stad gelegen was, en aangezien de laatste trein komende van Antwerpen het station binnenreed na het sluiten van de stadspoorten, waren de reizigers verplicht de nacht door te brengen in een der herbergen buiten de stad.

Dit station werd afgeschaft in 1911 en afgebroken in de jaren 1912-1913.

15 Augustus 1851

Geboorte van Emile Van Ermengem.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2000 - N° 1 - pp.2-7

15 Augustus 1852

Dood van Pierre Joseph Kerfyser.

Deze aannemer-architect werd te Oostende geboren op 20 November 1801.

Hij bouwde o.m. het Casino op de Coupure. Hij stierf na een beenamputatie, gevolg van een werkongeval in de "Lys".

15 Augustus 1873

Geboorte van Jozef Cornelis.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2003 - N° 3 - pp.198-199

15 Augustus 1904

Dood van Frans De Potter.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2006 - N° 3 - pp.152-159

15 Augustus 1985

Dood te Gent van Jérôme De Pauw.

Deze programmaleider van Radio Gent begon zijn medewerking in December 1944.

Er werd toen uitgezonden vanuit een lokaal boven "Radio Bourse" in de Vlaanderenstraat met materiaal dat gedurende de bezetting weggestoken werd.

In 1947 werd er verhuisd naar de St-Margrietstraat en was het inmiddels N. I. R. geworden.

16 Augustus 1829

Aankomst te Gent van de Keizerin van Brazilië.

Zij stapt af in het “Hôtel de la Poste” en ontvangt er Portugese bannelingen die trouw gebleven zijn aan Don Pedro.

16 Augustus 1868

Dood van Karel Ondereet.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2002 - N° 4 - pp.251-252

16 Augustus 1870

Verschijsing van het eerste nummer van het “Volksblad voor Gent”.

Het werd gesticht door “Baard Vermeulen”. Een merkwaardige figuur. Onder zijn bijnaam ging zijn ware naam schuil: Eugène Van der Meulen.

Hij werd geboren op 8 October 1824 als zoon van een welstellende textielfabrikant die een “hôtel de maître” bewoonde op de Poel en zijn fabriek had op de Dierentuinlaan. Eugène ging niet in het vaderlijk bedrijf maar had een winkel van prenten en oude boeken in de “Glazen Straat”.

Hij was een van die typische Gentse volksfiguren die sinds lang volledig uit het straatbeeld verdwenen zijn. Wanneer men hem zag lopen met zijn lange, niet verzorgde baard, een vuile vest en een slodderbroek, zou men de indruk kunnen gekregen hebben dat het een uit de maatschappij gestoten marginaal was. Maar dit was dan toch volledig verkeerd, hij was een intellectueel en na zijn Atheneum was hij naar Keulen getrokken om zijn Duits wat bij te schaven en naar Londen om hetzelfde te doen met zijn Engels. Deze boekenworm met een goedaardig karakter voelde zich geroepen om krantjes uit te geven. Zijn zéér scherpe pen zorgde er voor dat hij slechts uitgesproken vrienden of uitgesproken vijanden had.

In 1860 stichtte hij het liberaal “La Presse des Flandres”, een blaadje dat het jaar nadien reeds ter ziele gegaan was. In 1869 gaf hij een nieuw blaadje uit “La Propagande Libérale”, maar ook dat verdween na 12 nummers.

Verder gaf hij tal van vlugschriften uit, karikaturen en propaganda voor de liberalen. Zijn stijl was echter van dien aard dat de liberalen er toch niet echt gelukkig mee waren.

Zijn grote stunt was de stichting van het “Volksblad voor Gent”. Het richtte

zich tot de volksklasse en – toen grote nieuwigheid – men kon het kopen per nummer. Het kostte slechts 2 centiemen, vandaar dat het onmiddellijk gekend werd als het “Centenblad”. Hij schreef het zelf vol en vanaf het begin kende het een groot succes, niet alleen wegens de prijs, maar ook wegens het tijdstip van de lancering: de oorlog tussen Frankrijk en Duitsland was juist uitgelopen en Baard Vermeulen verkocht het in zijn winkel en colporteerde het met zijn zoon Emile. Het werd gedrukt op de persen van “De Gentsche Mercurius” bij Leon De Busscher in de Savaanstraat.

Bespot door zijn nijldige en afgunstige collega’s liet hij visitekaartjes drukken met de volgende tekst: “Vermeulen, Baron van den Bucht - Secrétaire Général de la Société Cosmopolite des Imbéciles en Europe”.

Na een 4-tal jaren trok hij zich uit het blad terug, maar het werd verder met succes uitgegeven door De Busscher.

Onze sympathieke Baard verliet ons aards tranendal in 1900.

16 Augustus 1960

Er wordt begonnen met de demping van de Reep. De eerste camions aarde worden er ingekapt aan de Wijngaardbrug. Een traumatiserende ingreep.

Nu nog begrijpt men niet wat het Stadsbestuur bezielde om zo iets te doen.

Gent ontstond aan de samenvloeiing van de Leie en de Schelde en dit historisch punt was nog op het terrein gematerialiseerd. Vanaf 1960 kon men de Schelde niet meer zien samenvloeien met de Leie. Maar niet alleen dat, de Reep die deel uitmaakt van de Nederschelde was eens de grens tussen 2 Europese rijken. De kleinkinderen van Karel de Grote hadden na steriele twisten en bloedige oorlogen in 843 besloten het immens rijk van hun grootvader te verdelen en dit volgens het Verdrag van Verdun. En de Reep werd een deel van de grens tussen 2 rijken die zouden uitgroeien tot machtige Europese staten: Duitsland en Frankrijk. Gent werd aldus een grensstad tussen Oost en West, een strategisch punt waar 2 culturen elkander zouden ontmoeten.

Men vond het hier in 1960 goed het laatste zichtbaar teken van die oude scheidingslijn te doen verdwijnen. En waarom deed men dat? Om wat parkeerplaatsen voor auto’s te kunnen creëren. Onvoorstelbaar! Met een klein beetje verbeeldingskracht had men daar een enorme troef kunnen van maken voor de talrijke Franse en Duitse toeristen die hier jaarlijks toestromen.

Het heeft meer dan een halve eeuw geduurd vooraleer men hier tot de conclusie gekomen is dat die ingreep in 1960 de stomiteit van de eeuw was.

16 Augustus 1960. De eerste camions aarde worden in de Schelde gekapt.

16 Augustus 1985

Dood op 97-jarige leeftijd van de populaire Gentse toneelspeler, Edgar De Pont.

Hij werd geboren op 31 December 1887 in de Molenaarstraat.

Van 1911 tot 1914 speelde hij in de K.N.S. in Gent.

Gedurende de oorlog van 14-18 werd hij gekwetst en gevangen genomen. Samen met Staf Bruggen stichtte hij het "Krijgsgevangentoneel".

Na de oorlog terug in het N. T. G. tot 1936.

Werd benoemd tot leraar Dramatische kunst aan het Gents Conservatorium.

Hij werkte ook nog aan het N.I.R.

17 Augustus 1798

Eerste prijsuitreiking van de Ecole Centrale in de Tempel der Wet, anders gezegd de St-Michielskerk.

Monument Louis Van Houtte

17 Augustus 1879

Inhuldiging van het monument ter ere van Louis Van Houtte.

Louis Van Houtte stierf in 1876 en onmiddellijk na zijn dood werd er een comiteit gesticht om voor hem een gedenkteken op te richten. Het stond onder het voorzitterschap van Graaf Oswald de Kerchove de Denterghem.

Vijf dagen na zijn begrafenis werden duizenden brieven verstuurd met de volgende tekst: “Mijne Heeren, Indien er iemand groote diensten aan de nationale hofbouwkunde bewezen heeft, is het wel M. Louis Van Houtte, die te Gent komt te overlijden. Niemand die zich met horticulture bezighoudt, mag de uitstekende hoedanigheden van dezen geleerden man vergeten, die tevens de schepper van eene onzer schoonste hofbouwkundige inrichtingen en de stichter van het belangrijkste “Hofbouwkundig Tijdschrift” van het vaste land was. Eene commissie heeft zich te Gent gevormd om een gedenkteken op zijn graf op te richten. Wij verhoppen, Mijne Heeren, dat gij ons wel zult willen helpen deze taak, die ons de vriendschap en erkentelijkheid oplegt, ten uitvoer te brengen.”

Er kwamen 900 inschrijvingen binnen, waaronder deze van Leopold II.

Wij laten even commissielid Pynaert aan het woord: “Het eerste gedachte was geweest een gedenkteken oprichten, hetzij op het kerkhof van Gendbrugge, hetzij in den Botanischen Hof of nog beter in de prachtige tuin van den Casino, zetel der Koninklijke Maatschappij van de hoofdstad der bloemen. Maar wanneer het Comiteit kennis had van de verbinding van Gendbrugge en Ledeberg door een nieuwe rechte straat, komende door het hofbouwgesticht van Van Houtte, stelde het zich in betrekking met de eigenaar der gronden en had de voldoening uiterst wel te gelukken.”

Er werd een wedstrijd uitgeschreven onder verschillende Belgische artiesten. De keus viel op het ontwerp van Paul De Vigne: een vrouw, de Tuinbouw voorstellend, plaatst een lauwerkroon op het borstbeeld van Louis Van Houtte. Dit was een gelukkige keus. Paul De Vigne was, eveneens als zijn vader Pierre, een knappe beeldhouwer.

Het was in aanwezigheid van een zeer grote menigte dat het monument ingehuldigd werd in de Van Houttestraat in Gentbrugge waar de meeste Gentenaars het nog nooit bekeken hebben.

17 Augustus 1913

Dood van Fernand Scribe.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2004 - N° 5 - p. 334

18 Augustus 1477

Maximiliaan van Oostenrijk komt aan in Gent.
Hij zal hier de volgende dag trouwen met Maria van Bourgondië.

18 Augustus 1835

Stichting van “La Société des Choeurs”.
Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2005 - N° 1 - p. 42

18 Augustus 1914

Dood van Henri-August Van Vletingem.
Hij werd geboren te Hasselt op 15 April 1865.
Hij deed zijn legerdienst bij het 1e Artillerieregiment en tekende bij.
Hij bracht het tot Adjutant maar sneuvelde te Houthem-Sint-Margriet.
Hij werd begraven op het Kerkhof van Gentbrugge.
In 1933 werd de Manège naar hem genoemd.

19 Augustus 1477

Om 5 uur ‘s morgens treedt Maria van Bourgondië in de kapel van het Hof ten Walle in het huwelijk met Maximiliaan van Oostenrijk.

19 Augustus 1539

Lieven Pyn wordt aangehouden.
Weer een van die onverkwikkelijke zaken waar die oude fiere Gentenaars echt niet zo fier hoefden op te zijn.
Dit triestig verhaal speelde zich af gedurende de opstand tegen Keizer Karel. Men kent de origine van het conflict: de Koning van Frankrijk François I was Artesië binnengevallen en bedreigde rechtstreeks de Nederlanden. Karel had geld nodig om zijn vijand in bedwang te houden, dus: nog maar eens nieuwe belastingen bij. Niemand liep hier over van enthousiasme en men ging onderhandelen met de Regentes Maria van Hongarije. Deze vestigde er de aandacht op dat het hier toch wel een speciaal geval betrof, aangezien het ging over de verdediging van ons grondgebied. Dit argument maakte indruk en alle gewesten legden er zich bij neer. Eén enkele uitzondering: Gent! Gent zei: “Njet”, maar dan in het Vlaams en liet verstaan dat de Keizer achter zijn belastingen kon fluiten. Ze spraken stoute taal, want redeneerden ze, Karel zit

toch in Spanje en tussen Spanje en Gent ligt Frankrijk, precies dat Frankrijk waar hij overhoop mee ligt. Later zou blijken dat deze redenering niet klopte, maar dat is dan weer een ander verhaal.

De landvoogdes wilde overgaan tot de gedwongen inning en toen brak de hel los, want precies op dat ogenblik moest overgegaan worden tot de vernieuwing van de Collatie. De neringen namen de wapens op en hadden het vooral gemunt op de schepenen en de dekens die destijds de onderhandelingen gevoerd hadden met de Regentes en die – beweerden ze – Gent verraden hadden. Een daarvan was de oud-schepen en hoofddecken Lieven Pyn. De man had zich in alles volledig correct gedragen en had zich niets te verwijten. Al de andere onderhandelaars hadden het onweer zien naderen en waren uit de stad gevlucht. Alhoewel Lieven Pyn 75 jaar oud was, was hij nog naïef genoeg om te menen dat het volstaat om in zijn recht te zijn. Hij bleef dus in zijn woning op het Gouden Leeuwplein. Op 23 Augustus kwam een huilende en hysterische menigte voor het huis van de Hoogbaljuw in de Onderstraat en ze eisten dat onmiddellijk “Recht” zou gesproken worden. “Recht” van een toch wel bijzonder genre. De Hoogbaljuw, Frans Van der Gracht, mocht dan wel Jonker zijn en Heer van Schardau, maar hij was zeker geen moedig en hoogstaand personage. Hij gaf onmiddellijk toe en liet Lieven Pyn overbrengen naar het Gravensteen. Dat gebeurde door 400 bloeddorstige Gentenaars. En daarmee was het lot van Lieven Pyn bezegeld en dat wist iedereen, want dààr stonden de folterkamers. Hij werd op de meest afgrijselijke manier gemarteld, uren aan een stuk. De beul werd luid aangemoedigd door de dekens van de neringen, de schepenen, de Heren van de Wet en een massa volk. Er scheen in 1539 toch nog één fiere Gentenaar te bestaan, namelijk Lieven Pyn. De meest afschuwelijke en onbeschrijflijke folteringen konden hem er niet toe bewegen misdaden te bekennen die hij niet gepleegd had. Nadat een bende sadisten zich 5 dagen lang op hem hadden uitgeleefd werd hij terdoodveroordeeld en het vonnis werd nog dezelfde dag voltrokken. Het gebroken wrak dat eens Lieven Pyn was geweest werd op een draagstoel naar het schavot gebracht waar een zwaardslag van de beul een einde stelde aan de pijnen van Lieven Pyn die zijn naam niet gestolen had. Er was weer een bladzijde roemrijke Gentse geschiedenis geschreven.

19 Augustus 1566

Uit voorzorg tegen de beeldstormers wordt het Lam Gods weggestoken in de toren van de kerk.

19 Augustus 1765

Dood van François de Lorraine.

In 1736 trouwde hij met Maria-Theresia bij wie hij 16 kinderen had.

Van 30 Augustus tot 3 September 1731 bracht hij een bezoek aan Gent. Het werd toen al waarschijnlijk geacht dat hij zou trouwen met Maria-Theresia.

Hij kwam hier aan met de bargie om 7 uur 's avonds en logeerde bij Baron Van Kieseghem, Kommandant van het Gents garnizoen, op de Poel.

Hij ging diezelfde avond nog naar een voorstelling bij de Jezuiten, en nog een paar maal de volgende dagen. Zondag 2 September woonde hij een mis bij in St-Baafs.

Bij zijn dood werd als teken van rouw hier alle schouwburgen en concertzalen gedurende 8 maanden gesloten. Dat is misschien de reden waarom de Mozarts geen concert gaven in ons land.

19 Augustus 1831

Leopold I reinstalleert de afgezette Joseph Van Crombrughe.

19 Augustus 1859

Dood te Ledeberg van Adolf Papeleu.

Een naam die in Gent zelf misschien niet veel herinneringen zal opwekken, maar die de Wetteraars familiair in de oren zal klinken.

Om hem te situeren moeten wij terugkeren naar de pioniers van de Gentse hofbouw: de Van Houttes, de Burvenichs, de Van Geerts, etc. Papeleu stamde uit een voorname Gentse familie. Een van zijn voorvaders was Schepen van Ghedeele en werd verheven in de adelstand: Papeleu de Poelvoorde.

Adolf werd geboren op 7 April 1811. Zoals destijds veel voorkwam in rijke families was zijn vader een bekwame plantenliefhebber in wiens bibliotheek de beste werken over dit vak te vinden waren. Kort na de geboorte van Adolf stierf zijn moeder en hij brengt een groot gedeelte van zijn jeugd door in Lovendegem.

Hij voelt er niets voor verder te studeren aan de Universiteit en besluit, net zoals zijn vader, zich toe te leggen op de plantkunde. Hij vestigt zich aan de Dries in Ledeberg, nabij de boomkwekerij die hij bezit in Gentbrugge. Het kon niet missen of hij zou daar in contact komen met Louis Van Houtte. Sarnen, maar vooral met het kapitaal van Papeleu, stichten zij een hofbouwgesticht in Gentbrugge.

Het is toch wel merkwaardig, maar in die tijd schrokken die pioniers er niet

voor terug, toen reizen niet bepaald een pretje was, naar verre landen te trekken om er de plaatselijke flora te bestuderen, nieuwe exotische planten te ontdekken en er honderden van mee te brengen om te trachten ze ook hier te kweken. Zo ook Adolf Papeleu die naar Guatemala trekt.

Bij zijn terugkeer heeft hij een meningsverschil met Van Houtte en beide vennoten besluiten in 1845 in alle vriendschap te scheiden: Louis Van Houtte blijft in Gentbrugge en Adolf Papeleu vertrekt naar de Boskant in Wetteren waar hij opnieuw een boomkwekerij sticht, aanvankelijk met een oppervlakte van 39 Ha, in 1855 uitgebreid tot 65 Ha. Uit Frankrijk laat hij de beste specialisten komen om zijn personeel bij te scholen. Papeleu mag met recht beschouwd worden als de grondlegger van de Wetterse boom- en rozenkwekerijen. Dat het economisch belang van deze tak niet mag onderschat worden blijkt uit het feit dat in 1907, een halve eeuw na de dood van Papeleu, 924 spoorwegwagons nodig waren om de planten te verzenden.

Geen wonder dat in Wetteren een monument voor hem opgericht werd.

19 Augustus 1867

Opening van het Nederlandsch Letterkundig Congres.

Het werd voorgezeten door August De Maere-Limnander. Ondervoorzitters waren Heremans en Rolin-Jacquemyns. Secretarissen: Julius Vuylsteke en Ferdinand Snellaert. Er waren 372 deelnemers, onder wie E. Hiel, D. Sleenckx, Nicolaas Beets en Multatuli. Het eerste Taal- en Letterkundig Congres greep plaats in 1849 in de Aula van de Universiteit.

19 Augustus 1962

De laatste rit van Tram 8.

Hugo Collumbien